

ABSTRAKT

Aktuální otázky nutné obrany

Rigorózní práce na téma „Aktuální otázky nutné obrany“ vychází ze zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, ve znění platném k 1.5.2014. Práce pojednává o nutné obraně, která patří k základním právům člověka, jimiž může každý svépomocí odvracet útok na zájem chráněný trestním zákonem. Zaměření práce je pak především nikoliv na základní právní problematiku nutné obrany, ale na otázky, kterým doposud nebyla věnována příliš pozornost a které jsou zároveň, s ohledem na stav a vývoj společnosti jakož i její právní prostředí, velmi aktuální.

První část práce se věnuje nutné obraně jako okolnosti vylučující protiprávnost, jejímu zasazení mezi tyto okolnosti a zejména vzájemnému vztahu jednotlivých okolností k nutné obraně. Zvláštní pozornost je pak věnována vztahu nutné obrany k oprávněnému použití zbraně a problematice konkurence těchto dvou okolností vylučujících protiprávnost.

Následující část práce podrobně pojednává o tématu automatických obranných systémů, jejichž použití může být z hlediska trestního práva kvalifikováno jako nutná obrana. Podrobně jsou rozebírány problémy s těmito zařízeními nutně spojenými, jejich právní i morální přípustnost, v rámci čehož jsou navrhovány též některé v úvahu připadající legislativní úpravy za účelem odstranění do jisté míry neutěšeného právního stavu.

Poslední část práce pak nahlíží do geneze a historie nutné obrany a věnuje se též prvorepublikové i pozdější judikatuře, jakožto cennému inspirativnímu zdroji. V základu jsou srovnávány též zahraniční právní úpravy jako další proud, ze kterého je možné čerpat v případě úvahy o změně současného zakotvení nutné obrany v trestním zákoníku. Závěrem je úvaha o možné koncepční změně znění nutné obrany v České republice.

Rigorózní práce tak podává pohled na aktuální otázky a problémy nutné obrany, které doposud nebyly předmětem zájmu trestněprávní vědy anebo které přicházejí s vývojem společnosti a jejich potřeb. Práce se zaměřuje na vztah nutné obrany k dalším okolnostem vylučujícím protiprávnost a podrobně pojednává o problematice stále častěji užívaných automatických obranných systémů. Závěrem komplexně hodnotí stávající stav nutné obrany, v kontextu s jejím historickým vývojem a zakotvením v zahraničních právních úpravách, a otevírá úvahu o možné změně její základní koncepce v České republice.